

Pravidla pro zpracování bakalářských prací na programu Mezinárodní vztahy

Pozn. Tato pravidla platí pro práce zadávané na podzim 2020 a v následujících semestrech.

Základním pravidlem, kterému musí vyhovět všechny žánry, je tematické **zaměření na mezinárodní vztahy v širším pojetí** (viz Kratochvíl, P. – Drulák, P. 2009. *Encyklopedie mezinárodních vztahů*. Praha: Portál, 171-173).

Práce pohybující se výlučně v jiných vědních oborech (mediální studia, sociologie, právo) bez přesahu do mezinárodních vztahů jsou nepřipustné.

Studentky a studenti si vyberou jeden z následujících žánrů kvalifikačních prací:

1. Práce shrnující stav poznání (*literature review*)
2. Policy paper
3. Rozšířený position paper
4. Historická studie
5. Výzkumná práce

Jiný žánr kvalifikační práce, který neodpovídá žádnému z výše popsaných žánrů (například biografie atp.) je přípustný pouze ve výjimečných a řádně odůvodněných případech. Souhlas garanta programu je v tomto případě nezbytný.

Každá kvalifikační práce musí obsahovat abstrakt, který (mimo jiné) explicitně uvede, o jaký žánr se jedná.

Součástí hodnocení práce je aktivní přístup studujících ke konzultacím s vedoucím práce, stejně jako samostatnost a vlastní iniciativa při zpracovávání práce.

Rozsah bakalářské práce: 25-35 normostran (1 normostrana = 1800 znaků), **minimálně 45 000 znaků**. Výrazné neodůvodněné překročení doporučeného rozsahu může být důvodem pro penalizaci při hodnocení.

Do rozsahu se započítává vlastní text práce, text v poznámkách pod čarou a seznam literatury; nezapočítává se, titulní list, obsah, prohlášení, přílohy či podobné nepovinné součásti práce (rejstřík pojmů je povinný pouze na některých katedrách FSS, pro studentky a studenty programu Mezinárodní vztahy je nepovinnou součástí práce).

1. Práce shrnující stav poznání (*literature review*)

Cílem je popsat a zhodnotit stav bádání v určité úzce vymezené oblasti. Široce pojatá témata, jako je například percepce druhé světové války v akademické literatuře, jsou pro kvalifikační práce nevhodné a nedoporučuje se je zpracovávat.

Cílem literature review, což je jeden z nejnáročnějších akademických žánrů vůbec, je seznámit čtenáře se stavem výzkumu ohledně daného tématu a zjistit, které oblasti jsou neprobádané a vyžadují další výzkum. Jinými slovy, literature review kriticky shrnuje, co o daném tématu víme, a také, co nevíme a co je potřeba dále zkoumat.

Literature review nesmí být seznamem anotací jednotlivých vědeckých prací, ale má být strukturováno dle témat a podtémat. Struktura literature review není postavena na jednotlivých autorech (či pracích), ale je postavena na jednotlivých konceptech, teoriích či přístupech. Odkaz na autory a jejich díla je sice důležitý, ale představuje pouze podporu pro danou diskusi konceptů, teorií a přístupů.

Kvalifikační práce žánru literature review by měla mít následující charakteristiky:

- Shrnuje relevantní literaturu k danému tématu a kriticky ji analyzuje
- Hodnotí současný stav poznání z hlediska jeho úplnosti a kvality
- Prezentuje autorův pohled na to, co je v současném poznání přínosné, co je méně přínosné. Dále identifikuje, u kterých témat dosud neexistují jednoznačné závěry a kde jsou v poznání daného tématu prázdná místa
- Představuje a analyzuje stav poznání daného tématu syntetizující formou, nikoliv formou výčtu autorů či vědeckých prací
- V závěru jasně shrnuje současnou úroveň poznání, identifikuje její silné a slabé stránky a navrhuje vhodné výzkumné otázky či hypotézy pro budoucí inovativní výzkum
- Závěr shrnující jádro práce
- **Popis tématu nesmí být v žádném případě jádrem práce!**

Doporučená literatura: Knopf J. W. 2006. Doing a Literature Review. *PS: Political Science and Politics* 39(1): 127-132.

U bakalářských kvalifikačních prací předpokládáme, že formát literature review bude zpracováván pouze těmi nejlepšími studentkami a studenty.

2. Policy paper

Cílem kvalifikační práce typu policy paper je poskytnout návrh řešení nějakého společenského problému. Na rozdíl od práce typu "výzkumná práce" nemá policy paper ambici přispět do teoretické debaty o daném problému. **Jde mu o představení možného řešení relevantního problému mezinárodních vztahů.** Policy paper identifikuje praktický, politicky a společensky relevantní problém, který je třeba vyřešit (například jak deeskalovat konflikt v Sýrii, jak

zformulovat zahraniční politiku České republiky vůči Německu apod.), identifikuje možná řešení, tato řešení zhodnotí a jasně navrhne doporučené řešení problému.

V rámci žánru policy paper se někdy rozlišuje mezi "policy study" a "policy analysis". V kvalifikační práci se očekává policy study, nikoliv policy analysis (více o rozdílech viz Young and Quinn 2002). Očekává se tedy práce, která nebude psána pro konkrétního klienta s konkrétním zadáním, ale bude o problému samotném. Práce bude cílit na čtenáře z řad expertů na analýzu veřejných politik, nikoliv na aktéry s rozhodovací pravomocí (tj. politiky).

Za účelem podpory argumentace tento žánr připouští a v konkrétních případech dokonce vyžaduje i vlastní sběr primárních dat, nejen sumarizaci již vyzkoumaného. S ohledem na cílovou skupinu čtenářů jazyk práce musí být odborný a argumentace musí mít odpovídající hloubku.

Struktura policy paperu

- Uvedení tématu jasně shrnující hlavní argument/doporučení
- Popis závažného policy problému a odůvodnění, proč je problém třeba řešit. Je třeba jasně popsat kontext, ve kterém problém nastává a dále srozumitelně sdělit záměr/cíl práce
- Metody sběru a vyhodnocení dat. Je třeba jasně popsat, z jakých dat práce vychází, jak s nimi budete pracovat a jaký bude celkový postup práce a argumentace
- Limity zvoleného postupu, neboť je zřejmé, že jedna studie sotva může zahrnout všechny aspekty zkoumaného policy problému. Stejně tak je možné, že nebylo možno sebrat veškerá data, např. z důvodu jejich omezené dostupnosti apod.
- Popis možných způsobů řešení problému
- Analýza pravděpodobných dopadů jednotlivých popisovaných alternativ, jejich silných a slabých stránek
- Doporučení preferované alternativy a uvedení argumentů v její prospěch
- Závěr

Doporučená literatura: Eóin Young a Lisa Quinn. 2002. *Writing Effective Public Policy Papers. A Guide for Policy Advisers in Central and Eastern Europe*. Open Society Institute.

3. Rozšířený position paper

Cílem position paperu je obhájit konkrétní argumentační pozici k určitému úzce vymezenému empirickému, konceptuálnímu nebo teoretickému problému mezinárodních vztahů. Příkladem mohou být například teze, že svět se stává stále více mírumilovný (S. Pinker), že carské Rusko je největší kontrarevoluční hrozba evropským buržoazním demokraciím (K. Marx), že civilní mocnost je kvalitativně novým typem státního aktéra v mezinárodních vztazích (H. Maull), že za mír mezi demokraciemi vděčíme americké hegemonii (S. Rosato) nebo že Československo se v roce 1938 nemělo šanci samo vojensky ubránit (M. John) atp.

Argument autora kvalifikační práce se musí prolínat celým textem. Tento typ textu neusiluje o získání nového vědeckého poznatku rigorózním metodologickým postupem. Jeho smyslem je přinést pokud možno inovativní úhel pohledu na vybraný problém.

Struktura rozšířeného position paperu

- Uvedení tématu
- Představení vlastního argumentu a uvedení odlišných argumentů k problému
- Stručné analytické zhodnocení zachycení problému v odborné literatuře
- Jasnou a logickou argumentaci podporující hlavní argument (tezi) autora podloženou empirickou evidencí a využívající konceptuální rámec mezinárodních vztahů. Názory autorit oboru mají pouze podpůrnou váhu
- Představení a vyvrácení argumentů stojících proti hájené pozici
- Závěr sumarizující celou práci

Doporučená literatura: *Tips and Tools: Argument* <https://writingcenter.unc.edu/tips-and-tools/argument/>

4. Historická studie

Historicky orientované kvalifikační práce mají své významné místo v portfoliu mezinárodních vztahů. Jejich zpracování není jednoduchou záležitostí a od studentů vyžaduje zvýšené pracovní úsilí, zejména co se týká archivního výzkumu a práce s edicemi dokumentů.

Archivní sběr dat, který je žádoucí u bakalářských prací posouvá tento žánr blíže kategorii výzkumné práce, protože může vést ke generování nových poznatků. V případě zahraničních témat může být práce v archivu nahrazena využitím edic diplomatických dokumentů.

Přínos zejména těchto kvalifikačních prací spočívá ve zpracování mnoha zajímavých témat, jimž byla v dosud vydané odborné literatuře věnována nedostatečná pozornost.

Od historických studií se očekává, že budou zpracovány způsobem tázání a metodami historické vědy (viz Dvořák, T., Fasora, L., Chochořláč, B., Malý, T., Nečasová, D., Stoklásková, Z., Wihoda, M. 2014. *Úvod do studia dějepisu*. 1. díl. Brno: Masarykova univerzita.

Struktura historické studie:

- Uvedení tématu, formulace výzkumných otázek, které se pohybují v rámci oboru mezinárodní vztahy a využívají jeho konceptuální aparát. Očekávaný přínos práce
- Shrnutí dostupných primárních pramenů a jejich důsledná vnitřní a vnější kritika.

- Přehled dosavadního uchopení tématu v odborné literatuře, identifikace a diskuse silných a slabých míst
- Rozbor v práci použitých a úvahu přicházejících a nepoužitých metod historické vědy a jejich limitů v kontextu práce
- Odpovědi na stanovené výzkumné otázky ve stylu co výzkumná otázka/podotázka, to kapitola práce
- Shrnutí dosaženého přínosu práce pro současný stav poznání a jeho diskuse na pozadí existující odborné literatury
- Závěr sumarizující celý postup a zjištění

5. Výzkumná práce

Cílem výzkumné práce je obohatit naše poznání určitého jevu nebo tématu. Základem výzkumné práce je tedy novost poznatků, které přináší. Výzkumná práce stanoví výzkumnou otázku, zhodnotí, jak na tuto otázku odpovídá existující odborná literatura, určí, co v existující odborné literatuře chybí a tuto mezeru v poznání pak zaplní.

Struktura výzkumné práce:

- Uvedení tématu, odůvodnění jeho praktické a teoretické důležitosti, formulace (uvedení) hlavní výzkumné otázky (tj. obecného cíle práce), stručné odůvodnění, proč je daný jev třeba zkoumat (proč existující literatura nestačí). Formulace hypotéz nebo konkrétních výzkumných otázek
- Literature review (teoretická část), konceptualizace pojmů, prezentace a kritické zhodnocení stávající literatury k tématu (jak psát literature review - viz sekce "Práce shrnující stav poznání (literature review)"). Podrobnější prezentace teoretických a praktických důvodů, proč je daný jev třeba zkoumat (proč existující literatura nestačí)
- Popis dat použitých později v analýze (vč. popisu sběru dat), operacionalizace proměnných, metoda zpracování dat. Data a proměnné mohou být kvalitativní, kvantitativní povahy nebo smíšené povahy v závislosti na předmětu výzkumu
- Prezentace analýzy dat, diskuse výsledků, zhodnocení hypotéz/odpovědí na výzkumné otázky
- Závěr stručně shrne výsledky analýzy a poskytne odpověď na výzkumné otázky. Poskytne zamyšlení se nad aspekty potenciálně oslabujícími platnost výsledků analýzy. Může navrhnout směřování budoucího výzkumu

Téma výzkumné práce musí brát v úvahu rozsah kvalifikační práce a nutnost obsáhnout všechny části výzkumné práce.

Zkoumaný problém by tedy měl být spíše omezenější a testovat by se měly spíše výseky teorií či modely.

Doporučujeme téma a zadání výzkumně zaměřené práce včas a pečlivě konzultovat s potenciálním vedoucím.

U bakalářských kvalifikačních prací předpokládáme, že výzkumné práce budou zpracovávány pouze těmi nejlepšími studentkami a studenty se souhlasem garanta programu.